Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. No. 82. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го КВІТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS Ч. 82. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 8, 1953. VOL. LXI

ВИБУХ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ ВИДНИЙ З ВІДДАЛІ ТИСЯЧІ МИЛЬ

Лас Вегас, у стейті Невада. — Четвертий з черги атомовий вибух в поточному році був такий могутній, що його блиск можна було бачити з віддалі 1,000 миль. Спостерігачі переконані, що це був найжахливіший вибух атомової зброї на континенті Америки. Вибух досягнув більшої висоти ніж усі попередні, що відбулися в Злучених Державах, а навіть серед ясного ранку його можна було бачити в Мехіко на 200 миль дальше, ніж давніші вибухи, уладжувані на рівнині Юкка. Він тряс автами, уставленими у віддалі понад 35 миль, що тривало чотири з половиною мінути. Крім цих незвичайних явищ, можна було поробити ще небувалі досі спостереження, що уможливили два турболітаки, випущені з відповідної віддалі і керовані здалека. Вони везли миші і мавпи крізь радіоактивні хмари у висоті 30,000 стіп, після вибуху. Крім керованих стрілен випущено ще 12 стратотурболітаків недалеко атомової кипучої хмари. У пункті, віддаленім на десять миль від місця вибуху, науковці ствердили найсильніше потрясення. Ясність і сила грохоту навели спостерігачів до заключення, що цей новий вибух був такий могутній, а може й могутніший — ніж інші, досі улаштовані вибухи на суші ЗДА. Бомбу, чи може інший винахід, скинено з бомбардувальника Бі-50 з висоти 5,000 стіп понад рівниною Юкка. З давніших вибухів один був скинений з висоти 3,500 стіп, отже теперішній був скинений з найбільшої досі висоти.

Айзенгавер говоритиме мабуть про перемир'я

Вашинґтон. — Білий Дім оповіщує, що президент Ай- ній війні, у промові до усієї зенгавер мабуть проголосить умови перемир'я Злучених Держав у теперішній холод- країни, — 16 квітня. Того дня він перерве однотижневі вакації в Оґоста, у стейті Джорджія і приїде до Вашинґтону для виголошення промови на з'їзді Американського Товариства Редакторів Газет. Білий Дім дав до зрозуміння, що це буде найважливіша промова президента від часу перебрання влади, за вийнятком промови про Стан Унії. Промова до редакторів буде виголошена через усі радієві і телевізійні сітки. Деякі дорадники Айзенгавера заклика- мирову пропаґанду Кремля угодовим тоном, проголошуючи американську формулу для тривалого і приємливого миру. Ці дорадники думають, що найкраще використати на це заповіджену вже давніше промову на 16 квітня. Ген. Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів всіх ділянок збройних сил, склав президентові звіт з найновіших подій на Корейськім Фронті і з відгомону на кремльські мирові посунення. Після того президент узяв участь у перекусці з 20 товаришами, що вийшли з його кляси з Академії у Вест Пойнт в 1915 р. Між цими шкільними товаришами був ген. Бредлі і ген. Джеймс А. Фліт. Перекуску улаштовано з нагоди 36-річчя приступлення Америки до першої світової війни, 6 квітня 1916. Айзенгавер виїде до Оґости 13 квітня, виголосивши промову попереднього дня до країн Латинської Америки.

Сен. Тефт критикує репортерів за вороже наставлення

Ню Йорк. — Сен. Роберт А. Тефт, провідник республіканської більшости в Сенаті, закинув вашинґтонським кореспонтентам, що вони вороже наставлені до республіканців і критично ставляться до адміністрації Айзенгавера. Свої завваги в цій справі написав сен. Тефт у журналі „Лук", що появився поточного тижня. Звичайно сенатора Тефта називають інші сенатори „мистер ріпоблікан" тому, що він не тільки вважає себе за правдивого республіканця, але й доволі часто критично висловлюється про республіканські орґанізації. Це пізнати й з останньої статті в „Лук", у якій він каже, що Крайовий Комітет за його часів „не причинився до доброго розголосу" для партії. Він пише, що Корейська війна була „непотрібна" і приписує її вибух помилці президента Трумана. Він теж вимагає основної перевірки адміністрації Трумана, щоб таким чином дістати відповідні інформації про її минуле. Одначе критика вашинґтонських кореспондентів виявляє дуже велике негодування сен. Тефта. Не зважаючи на те, що більшість пресових органів находяться в руках республіканців, Тефт твердить, що кореспонденти дуже прихильно відносилися до адміністрації Трумана, а за те дуже стримано, а то й критично, ставляться до адміністрації Айзенгавера. У Вашинґтоні сен. Тефт дав вияснення, що його критика стосується не звичайних репортерів, але коментаторів і колумністів.

ЗМЕНШУЮТЬСЯ ЦІНИ—ЗНИЖУЄТЬСЯ ПЛАТНЯ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ

Вашинґтон. — Знижка цін в дрібному продажу харчових і інших життєвих продуктів спричинила знижку платні для 1,300,000 залізничників на три центи на годину. Уряд оголосив, що 15. лютого вказівка цін на харчові продукти стояла при 186.6 відсотках в пересічній ціні продуктів за роки 1935-39, отже дала доволі підстави до зниження витрат на втримання життя від листопаду 1952 р. на три центи на годину. Залізничники перші відчули цю знижку, яка опирається на контракті між залізничими юніями, званими „братствами" і підприємцями. Платня членів цих юній може бути перевірена що три місяці, відповідно до підвищення або зниження цін життєвих продуктів. Теперішня знижка залишає платню ще на десять центів вищу від останнього устійнення платень. Зниження платні на три центи приносить залізничим підприємствам заробіток висотою $7,500,000 місячно. Це менше більше вирівнює їхню витрату, коли вони підвищили по чотири центи для всіх залізничних робітників за посередництвом федерального уряду останнього місяця. Підвищення було оперте на вищій видатности праці. Заки прийшло до найновішого наладження платні, пересічний заробіток залізничників досягав $1.90 на годину. — Внаслідок знижки для залізничників прийде зниження платні для 50,000 бавовняних робітників, які теж управильнюють заплату відповідно до урядового індексу цін на харчові продукти. Інші роди праці передбачають пересічну знижку по одному центові на годину.

ПРЕЗИДЕНТ НА ТРАДИЦІЙНІЙ ВЕЛИКОДНІЙ ІМПРЕЗІ

Президент Двайт Д. Айзенгавер, зі своєю 4-літньою внучкою Варварою на руках та зі своїм 6-літнім внуком Дейвидом 2-им та іншими членами своєї родини, взяв у Великодній Понеділок участь у відновленому ним на траві біля Білого Дому традиційному коченню великодніх яєць, очевидно, приглядаючись, як це роблять інші. Натовп приявних був такий великий, що щойно поліція допомогла президентові видістатися з цього натовпу та вернутись назад до Білого Дому.

Відновлено традицію кочення великодніх яєць коло Білого Дому

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер і його двоє унучат на короткий час приєдналися до 12,000 вашинґтонців, що у Великодній Понеділок прибули з своїми дітьми для віднови традиції кочення яєць у парку Білого Дому. Ця традиція, введена за часів президента Рутерфорда Б. Гесса в 1878 р., була перервана від 1941 р. Вона полягає в перегонах дітей котити великодні крашанки з гірки на долину, при чому перший, хто досягне мети, вважається щасливцем. Серед таких перегонів не тільки „повно гамору і втіхи", але й бруду, бо яйця під час скочування часто товчуться. Тому президенти з засади не брали участи у цьому святі. Одначе Айзенгавер зламав цю стриманість, що стрінулася з радісним признанням публіки, яка оточила його й стиснула з усіх боків так, що поліція мусіла його „рятувати". Не обійшлося при цій нагоді без комічних інцидентів, які доволі широко описує столична преса.

Доллес проти обмежування влади президента

Вашинґтон. — У довгому зверненні до Конґресу, державний секретар Доллес повідомив про те, що уряд не підтримує ухвали про права людини, виготовленої згідно з побажанням Об'єднаних Націй. У цій самій заяві, державний секретар висловився проти опрацьованого вже внеску про політичні права жінок. Також, як заявив Доллес, уряд ЗДА не буде наполягати на затвердженні конвенції Об'єднаних Націй про народовбивство, яке осуджує, як неправні акти нищення національних, релігійних та етнічних груп. Заява Доллеса була зложена, перед Сенатською Правничою Підкомісією, де Доллес висловив спротив уряду проти задуманої зміни в конституції, й проти кожного подібного предложення про обмеження влади президента у веденні закордонної політики. Уряд, за запевненням державного секретаря, буде стримуватись від підписування актів, коли він не добачуватиме в тому користи для країни. Це відносилося до двох справ, а насамперед до предложення республіканського сенатора Дж. Брікнера, підтриманого шестидесятю іншими сенаторами про те, щоб в Конституцію увести поправку, яка вимагала б затвердження Конґресом усіх договорів, перед тим, як вони стануть правом країни. Предложення сен. Брікера доповнюється іншим внеском Комітету Права і Миру Об'єднання Американських Правників, де згадується про те, щоб стейтові леґіслятури затверджали внески, які мали б бути обов'язальні для мешканців окремих стейтів.

Доллес застерігся, що його виступ не подиктований тим, що тепер в Білому Домі урядує президент Айзенгавер, бо тут справа про збереження прав кожного президента країни. Зокрема широким правам президента ЗДА можна завдячувати перемогу в другій світовій війні, коли президент міг підписати важливі таємні договори з союзниками. Міркуванням збереження внутрішньої самоуправности країни, подиктовані й застереження уряду про права людини й права жінок, які становлять виразно внутрішні проблеми ЗДА й не повинні керуватись з зовні. В Об'єднаних Націях, заяву щодо прав людини й жінок, прийнято з зрозумілим зацікавленням і його пояснюють як устійнення поглядів уряду.

А. С. Флемінґ директор мобілізації

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер призначив д-ра Артура С. Флемінґа на становище директора оборонної мобілізації. Він тепер займає становище діючого директора. Він лишається дальше головою університету Веслі в Огайо, а тепер він стане на чолі Бюра Оборонної Мобілізації. Це призначення не має нічого спільного з наміреними перемінами, серед яких важливе місце займає намір створити Уряд Оборонної Мобілізації. Айзенгавер передав теж до затвердження Сенатові ще призначення Джеймса П. Мічела з Вестфілд і Джана Слезака з Сікамор, в стейті Ілиной, на становища помічників секретаря армії.

Іден хворий, відложив поїздку на Балкан

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ — Ентоні Іден захворів на жовчевий міхур і мусить піддатися операції, що вимагатиме його перебування в лікарні приблизно на три тижні. З цього приводу він мусів відложити свою пляновану поїздку до Туреччини, Греції та Італії.

● **Арґентіна стримала** вивозу закордон м'яса. Це викликано недостачею м'яса в самій країні, що славиться саме як один з найбільших світових продуцентів цього продукту.

КРЕМЛЬ ПОЧАВ „ЧИСТКУ" ПРОТИ ТИХ, ЯКІ „ЧИСТИЛИ"

ЗВІЛЬНЕНО ЗААРЕШТОВАНИХ ЛІКАРІВ І ЗААРЕШТОВАНО ТИХ, ЯКІ ЇХ АРЕШТУВАЛИ; МОСКВА ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТОРТУР ПІД ЧАС ПОЛІЦІЙНИХ І СУДОВИХ ПЕРЕСЛУХАНЬ

Москва. — В самому Совєтському Союзі, як і поза його кордонами, викликав найбільшу сензацію факт, що минулої суботи звільнено з ув'язнення й від обвинувачень 15 лікарів, в тому більшість жидів, заарештованих ще за часів Сталіна під закидом зв'язку з американською розвідкою та змови на життя совєтських військових і політичних лідерів. Всі обвинувачені, згідно з тодішніми офіціяльними совєтськими повідомленнями, „призналися" до закидуваних їм злочинів. Тепер Кремль рішив звільнити всіх заарештованих лікарів, стверджуючи, що обвинувачення проти них були фальшиві та що зізнання від них вимушено „незаконними методами". Вже тоді повідомлено, що ті, які вимушували зізнання, будуть притягнені до відповідальности. Чергового дня повідомлено, що арештування лікарів перевело тодішнє міністерство внутрішньої безпеки (МГБ), що його після смерти Сталіна зліквідовано, зглядно злучено з міністерством внутрішніх справ, (МВД), з Лаврентієм Берією на чолі. Виявлено, що обвинувачення проти лікарів були видвигнені й арешт переведений тодішнім заступником міністра внутрішньої безпеки, якимось Рюміном, якого тепер заарештовано. А вчора повідомлено про звільнення з посту секретаря Центрального Комітету комуністичної партії колишнього міністра внутрішньої безпеки Семйона Іґнатієва, якому закидується „політичну сліпоту й легковірність" в тому, що прийняв обвинувачення проти лікарів та погодився на їх переслідування. Ці події цілком спантеличили совєтську й західну публічну опінію й їх коментується на всі можливі тільки лади. На Заході підозрівають, що в Совєтах з цим вже почалася сподівана боротьба за владу й впливи та що останні повідомлення вказували б на збільшення впливів теперішнього міністра внутрішніх справ Берії, бо Іґнатієв мав бути приятелем Маленкова. Окрему увагу звертається на факт, що Москва вперше призналася публічно до застосування „незаконних метод" при вимушуванні зізнань від заарештованих. Вслід за звільненням лікарів очікують тепер теж офіціяльного „очищення" підсовєтських жидів від закидів „буржуазного сіонізму", — „змови" з американською розвідкою та іншої протисовєтської активности. Це може викликати широку чистку тих, які скористали з нагоди та розпочали були широку антисемітську кампанію. Вже на перше повідомлення про звільнення лікарів появились голоси про можливість відновлення перерваних після арешту лікарів дипломатичних зв'язків між Москвою та Ізраїлем. Жадний миру та замирення зі Совєтами західний світ, зокрема деякі західні країни, готові добачити в цих подіях „заповідь нової доби" в Совєтському Союзі.

Папа не добачує в совєтській поведінці змін на ліпше

Рим. — В теперішній совєтській поведінці Папа Пій XII. не добачує познак на будь-які справжні зміни на ліпше. Це своє переконання висловив Голова Католицької Церкви в своїй великодній промові до зібраних на майдані біля церкви св. Петра, коло пів мільйона вірних, між ними багато паломників. Не називаючи Совєтського Союза по імені, Папа Пій м. ін. твердив: „Ви, улюблені, священики й вірні, які близько і далеко терпите за Христа без будь-яких познак на горизонті на справжні зміни, вірте в Того, що в минулому був спроможний показати вихід тому народові, що його він бажав вивести на волю".

Совєти виступлять з новими пропозиціями в справі Німеччини

Бонн, Німеччина. — Німецькі політичні кола думають, що Совєти в своїй новій — „мировій" офензиві виступлять з новими пропозиціями в справі об'єднання Німеччини, щоб у той спосіб не допустити до приступлення Німеччини до НАТО та щоб розбити однодушність Заходу у відношенні до Совєтів. Совєтський німецький орган „Теґліхе Рундшав" пише, що після переговорів у Кореї про закінчення війни, треба буде відновити переговори про об'єднання Німеччини. Американські політичні кола бояться, що совєтська пропозиція зможе розбити, або стримати на деякий час, дії европейської оборонної спільноти, яка зачала діяти в 1949 р.

Німецький канцлер у Злучених Державах

Ню Йорк. — Канцлер Конрад Аденауер з Західньої Німеччини і перший німецький канцлер, який загалом колинебудь відвідав Америку, приїхав кораблем Юнайтед Стейтс до Ню Йорку в понеділок, щоб звідси поїхати на цілу низку політичних та економічних конференцій до Вашинґтону. Перший день провів канцлер у Ню Йорку, відвідуючи музеї і важливіші частини міста, та складаючи особисті візити своїм знайомом. З ним приїхала його дочка й ціла низка дорадників. Заки він пустився на оглядини міста, він відчитав приготований наперед комунікат для преси, в якому сказано, що він приїхав висловити вдячність німців для американців за прихильність, яку американський нарід виявив німцям після війни. Аденауер має 77 років життя, одначе не говорить по англійськи і це утруднює йому порозуміння з кореспондентами. Навіть його комунікат був складений по німецьки так, що його треба було перекласти по англійськи для кореспондентів. Після розмов у столиці Аденауер вибирається на Західнє побережжя.

Молотов був привітний на прийнятті в фінському посольстві

Москва. — Фінське посольство в Москві влаштувало прийняття для дипломатів з приводу п'ятиріччя існування договору приязні і взаємної допомоги між Фінляндією і Совєтами. На це прийняття прибув також новий совєтський міністер закордонних справ Молотов, який був дуже привітний в розмові з чужими дипломатами та у відповіді на тости фінського міністра Сундстрома приязно говорив про відносини Совєтів до Фінляндії та вніс тост на честь „визначного" фінського президента д-ра Юго К. Паасіківі і прем'єра Фінляндії д-ра Урго К. Кекконена. На прийнятті був ще совєтський міністер Анастал І. Мікоян та представник „Правди", „Ізвєстій", „ТАСС'а" та англомовного совєтського журналу „Новини".

АЛЬЯНТИ ПРИЙНЯЛИ ПЛЯН ЧЕРВОНИХ ДЛЯ ВИМІНИ ПОЛОНЕНИХ

Токіо. — Командування Об'єднаних Націй прийняло в понеділок рано комуністичний плян щодо виміни полонених Корейської війни, — включно з тими, хвороби або поранення яких не є серйозні, але з передумовою, що виміна відбудеться виключно на добровільній базі. Згідно з комуністичним пляном, всі важко хворі й поранені полонені мають бути повернені до своїх країн. Голова альянтської делеґації на переговорах в Панмунджомі в тій справі, адмірал Джан Деніл, заявив вже на початку сесії, що альянтське командування приймає цю пропозицію, але під одною умовою, а саме, що жаден з полонених не буде репатрійований проти власної волі. Ця передумова, як відомо, становила основу альянтських вимог в переговорах в справі перемир'я й через комуністичний спротив проти неї переговори розбилися минулого жовтня. Комуністичний представник просив відрочення дальших розмов на 20 хвилин і опісля знову на такий сам час, аж вкінці дальші розмови відложено до наступного дня. Вже після перших розмов з альянтського боку ствержено „великий прогрес" на нарадах, а комуністичну пропозицію щодо виміни хворих і поранених полонених схарактеризовано як дальше йдучу, ніж альянти сподівались. Комуністи, видвигаючи свою пропозицію щодо виміни полонених, покликувалися на 109 і 110 параграфи Женевської Конвенції в цій справі. На підставі цих параграфів, всі важко хворі й поранені полонені повинні бути перевезені до одної з невтральних країн і там інтерновані до кінця війни. На чергових нарадах у вівторок альянти й комуністи остаточно погодились на свої умови й передумови, встановляючи, що виміна хворих і поранених полонених повинна відбутися впродовж сімох днів після встановлення репатріяційного апарату. З поінформованих джерел заявляють, що в комуністичному полоні є коло 500 альянтських полонених, які входили б в теперішній плян виміни, тоді як в альянтському полоні буде таких коло 3,000 червоних китайців і корейців. Загально сподіються, що теперішній плян виміни хворих і поранених можна буде на дальших переговорах поширити на всіх полонених.

Індія передбачена на „невтральну країну" для корейських полонених

Об'єднані Нації, Н. Й. — У зв'язку з комуністичними пропозиціями, щоб легше хворих і поранених полонених корейської війни перевезти до одної з невтральних країн, де вони мали б бути інтерновані до кінця війни, в колах Об'єднаних Націй передбачують, що за таку „невтральну країну" буде обрана Індія, та що комуністичні уряди вже навіть мали звернутися до індійського уряду, щоб він перебрав на себе таку ролю. Це може мати й дальше значення в переговорах в справі перемир'я, бо комуністи вже пропонували, щоб теж всі здорові полонені які до своїх країн були перевезені до „невтральної країни", й там самі вибирали репатріяцію, або вигнання.

Бої в Кореї продовжуються

Токіо. — Не зважаючи на переговори в Панмунджомі в справі хворих і поранених та на можливість відновлення переговорів в справі перемир'я, бої на корейському фронті продовжуються й в поодиноких випадках навіть збільшуються — повідомляють з альянтської головної квартири. З цього вносять, що комуністи не думають зменшувати свій натиск на поодиноких ділянках фронту під час переговорів. Альянти зі свого боку вдержували свої позиції, відбиваючи льокальні комуністичні атаки, але самі не вели більшої акції. Тільки альянтська авіяція, не зважаючи на не цілком сприятливу погоду, продовжувала інтензивне бомбардування ворожих воєнних об'єктів на фронті й у ворожому запіллі.

Югославія дістає $11,000,000 дальшої допомоги від ЗДА

Београд, Югославія. — Представники американської Аґенції Взаємної Допомоги вислали внесок до Вашинґтону, щоб ЗДА негайно збільшили свою допомогу Югославії на $11,000,000, бо країні Тіта загрожує голод в наслідок посухи, яка панувала минулого року. З цією новою сумою допомога ЗДА Югославії винесе $106,750,000 в цьому фінансовому році, з чого більше як $50,000,000 видавали на харчування населення. Голова Аґенції Взаємної Допомоги Джеймс С. Кіллен заявив, що це нова допомога посилить зв'язки приязні американського народу з Югославією та полегшить страждання югославського народу". В деяких околицях Югославії вистачає муки тільки на десять днів, а в інших тільки на 30 до 90 днів. Американська допомога поможе перетривати до нових жнив, хоч і цього року брак дощів грозить неврожаєм країні Тіта.

МОССАДЕК ЗА ОБМЕЖЕННЯ ШАХОВОЇ ВЛАДИ

Тегеран, Іран. — Прем'єр Мосадек промовляв через радіо до іранського народу і заявив, що на дворі шаха находяться змовники, які хотіли вбити прем'єра 28 лютого під час нападу на його дім. Тому прем'єр домагається, щоб парлямент прийняв резолюцію, якою зобов'язував би шаха, щоб він „конституційно виконував свою владу". Одночасно вулицями Тегерану їздили п'ять авт, на яких везли портрети шаха Мохамеда Різи Паглеві та виголошували кличі: „Нехай живе шах! — Смерть його противникам!" Але з усіх сторін Ірану надходять депеші до столиці, які взивають парлямент, щоб прийняв резолюцію, яку вже вніс Моссадек. Моссадек — у своїй промові твердить, що в товпі, яка напала була на його дім, були перебрані офіцери, які хотіли його вбити тоді. Шах вирішив залишитися в країні і не виїздити закордон, куди він сам хотів їхати. Моссадек заявив, що він присягав на коран шахові, і що він не був би президентом, якби в Ірані проголосили республіку. Півофіціяльний часопис повідомляє, що Моссадек сказав, що він прийме фінансову допомогу від Совєтів, коли ЗДА не дадуть більшої допомоги Іранові. Прем'єр критикував ЗДА за те, що вони підтримують Англію в її спорі з Іраном за націоналізовану нафту. Моссадек обвинувачує шаха в уґодовстві супроти Англії, бо непорозуміння уряду з шахом виникли після удержавлення нафти в 1951 році.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six-months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОЗБИТТЯ ЗАХОДУ, А НЕ МИР

Увесь світ потребує миру. Але якого миру? Хіба не такого, до якого змагає Маленков, бо по суті цей мир не може бути іншим від того, до якого змагав Сталін. Демократії думають про мир тривалий і справедливий. Але такого миру Кремль не потребує. Йому треба перемоги комуністично-кремлівської диктатури в світі. Тому теж і теперішня посилена кремлівська „мирова офензива" не є і не може бути ніяким новим змаганням до справжнього миру. Це хіба нова совєтська тактика, ціль якої давня, як і незмінна: посилення кремлівської влади та її впливів в Совєтах і поза ними. Можливе, що тим разом це є навіть рятування кремлівської влади в однім з її найкритичніших моментів, який постав по смерті Сталіна. Можна й таке припускати, чи навіть твердити, подаючи на це добрі арґументи. Проте треба визнати, що Маленков, про якого писали недавно американські газети, що він слабо визнається на міжнародних справах, втяв таки добру штуку, торпедуючи з Москви справу миру. Тим своїм торпедуванням він навіть загнав Захід у сліпий кут. Бо виглядає, що це ініціятива Москви, щоб миритись, хоч проти цього Вашинґтон протестує і то слушно.

Москва й Пекін так тепер атакують демократії з усіх боків своєю „мировою офензивою", що вже піднімаються голоси, що такої „доброї нагоди" для світового замирення не було за ввесь час панування Сталіна. Ті голоси, а їх знаходимо в поважній пресі, не ворожать нічого доброго. Бо справжнього миру ні замирення цілком певно не буде, але може наступити через той „мир" розбиття між самими демократіями, бо одні готові дати себе зловити на совєтську мирову вудку, а другі ні. Одні, навчені досвідом, будуть притискати Кремль до муру і вимагати дійсних доказів мирового наставлення Совєтів. Але інші готові вдоволитись незначними уступками Москви, непринциповими і льокальними. Коли б перемогли ті останні, то це була б катастрофа, як думати про те, що станеться потім, в найближчому майбутньому. До того Маленков виграв би на самому початку перебрання влади та став би відразу в очах багатьох „гідним" наслідником Сталіна. А великі успіхи Сталіна вихвалював недавно навіть Пандіт Неру, індійський прем'єр, заповідаючи, що „ця людина буде в кінцевім обрахунку шанована за спосіб, в який вона „збудувала велику країну". При цьому Неру підкреслив, що він переконаний, що Сталін „вжив свого впливу назагал в інтересі миру". Неру є теж автором резолюції, предложеної парляментові, в якій висказується „глибокий смуток з приводу смерти Сталіна".

Це так в країні Магатми Ганді, смерть якого не викликала в Кремлі ніяких симпатій . . .

Дух Сталіна не без великого впливу і в Европі та в Об'єднаних Націях. Свого часу Тріґве Лі став генеральним секретарем Об'єднаних Націй головно тому, що дістав попертя Совєтів, які його брали „за свого" та надіючись, що він твердо стоятиме при тому, щоб допустити до О.Н. червоний Китай. Подібне сталося і тепер, коли прийшлося О.Н вибирати наступника Лі. Заважило знов совєтське вето в Раді Безпеки О.Н. і таким чином новим генеральним секретарем стане під тиском Кремля представник Швеції, бо вона визнала дипломатично китайський комуністичний режим та не заявилася в О.Н. за те, що червоний Китай є аґресором в Кореї. Та навіть британський прем'єр, Винстон Черчил, заговорив „про нову надію", розважаючи „мирові" оферти Маленкова, а „Лондон Ньюз-Кронікл" навіть погрожує „порванням зв'язку між Великою Британією і ЗДА", коли б Совєти поставили як конечну вимогу миру допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй, а Америка цьому противилась. Знову лівий соціяліст Біван вимагає, щоб армія Чан Кай-ші була розв'язана, як цього вимагатиме „консолідація миру на Далекому Сході".

Як бачимо, „мирова офензива" Маленкова таки не без успіху!

Новий секретар О. Н.

Вже цього тижня Об'єднані Нації готові дістати нового генерального секретаря в особі шведського державного міністра та дотеперішнього заступника міністра закордонних справ Даґа Гаммершілда. Він приходить на місце Тріґве Лі, який зрезиґнував в грудні минулого року з уваги на совєтську опозицію до нього та в надії, що інша особа на його місці зможе „краще прислужитися справі миру". Кандидатуру Гаммершілда вже одобрила Рада Безпеки й тепер ще має відбутися його формальний вибір в Генеральній Асамблеї, при чому до вибору потрібно більшости двох третіх голосів. Проте, вибір Гаммершілда можна вважати вже за запевнений, не тільки тому, що його кандидатуру пройнято в Раді Безпеки, але вже й з тої простої причини, що немає іншого кандидата.

Генеральний секретар Об'єднаних Націй є фактично адміністраційним головою цієї міжнародної організації, бо голови самої Генеральної Асамблеї змінюються кожної однорічної каденції, а голови Ради Безпеки черґуються кожного місяця. Вибір нового секретаря була попередила довга й багатомовна боротьба, яка, подібно, як багато інших міжнародних справ, остаточно застрягла на традиційній „мертвій точці". Вже в 1950 році, перед виґасненням першої каденції Тріґве Лі, совєтський представник в Раді Безпеки скористав зі свого великодержавного права вета та зголосив свій спротив проти поновного вибору Лі, з помсти за його рішуче становище проти комуністичної аґресії в Кореї. Рада Безпеки, не міґши погодитись на нову кандидатуру, запропонувала й Генеральна Асамблея погодилась на продовження каденції Тріґве Лі на дальших три роки. За ввесь час большевики демонстративно бойкотували Тріґве Лі й тільки в останніх часах вже зверталась до генерального секретаріяту, але не до генерального секретаря особисто.

В грудні минулого року Тріґве Лі зрезиґнував і це знову заповідало довгу боротьбу за вибір нового секретаря. Початково Англія й Франція видвигнули та піддержували кандидатуру канадійського міністра закордонних справ Лестера Пірсона, що є тепер головою Генеральної Асамблеї, а З'єдинені Держави видвигали „на пробу" кандидатуру філіппінського представника Карльоса Ромуля, колишнього голову Генеральної Асамблеї. Совєти в усіх випадках наперед заповідали свій спротив, видвигаючи зі свого боку кандидатуру комуно-польського міністра закордонних справ, на якого, звичайно, в жадному разі не були б погодилися західні країни.

Вибір Гаммершілда був компромісовий. Швеція формально не належить до жадного з „бльоків", ані західнього, ані східнього, й намагається за всяку ціну зберегти свою невтральність між Сходом і Заходом. Із західнього боку навіть не було поважніших спроб втягнути Швецію в спільну західню оборонну систему, побоюючись, що це могло б у великій мірі вплинути на совєтське відношення до Фінляндії та перерішити долю тої героїчної країни, яка потрапила зберегти свою незалежність, бодай до деякої міри, не зважаючи на її безпосереднє сусідство з Совєтами. Але, хоч Швеція з різних міркувань зберігає свою невтральність, хоч вона визнала комуністичний уряд Китаю, все ж таки на Заході не має сумніву по якому боці вона стала б, якщо б їй прийшлось зайняти становище в „годині рішення".

Сам новий генеральний секретар, хоч був членом соціялістичного шведського уряду, проте політично він невтральний. Натомість його вважається високої кляси дипломатом, знаменитим промовцем та незвичайно спосібним посередником. Все це може йому багато допомогти в його складному завданні на пості генерального секретаря Об'єднаних Націй. Цими міркуваннями керувались у великій мірі вільні країни, погоджуючись на його кандидатуру. Але найбільшою рекомендацією для нього на Заході могла бути типова для скандинавського характеру моральна інтеґральність, якою визначався теж скандинавець Тріґве Лі й на Заході висловлюється сподівання та переконання, що теж і новий скандинавський генеральний секретар Об'єднаних Націй буде в цьому відношенні йти слідами свого попередника.

Петро Ромен

В тіні Аракчеєва

У совєтській пресі появилися дуже небезпечні і ризиковані поняття і вислови. Совєтські журналісти почали відкривати „аракчеєвський режим" у совєтській дійсності. Разом з цим у цих же газетах можна тепер прочитати і про те, що і в науці і в суспільстві неможливий проґрес без вільної боротьби думок і свободи критики. Як би ми не знали справжньої дійсности у Совєтському Союзі і чого варті гарні слова у совєтській пресі, то можна б було подумати, що у Москві стався переворот або змінилася сталінська політика і народ нарешті діждався свободи.

Виникає питання, як це сталося так, що совєтські журналісти насмілилися прикладати поняття „аракчеєвський режим" до совєтської дійсности і викликати цим порівняння того „аракчеєвського режиму" з усім сталінським режимом? І як це можна писати про вільну боротьбу думок і свободу критики у Совєтському Союзі, коли за найменшу критику і всіх інакше мислячих при сталінському режимі або знищується або засилається туди, де й Макар телят не пасе і звідки немає повороту.

Відповідь на це питання дуже легко знайти, читаючи совєтську пресу. Ось перед нами газета „Радянська Україна" число 295. В цьому числі надруковано велику статтю дійсного члена Академії Наук Швеця, під заголовком: „Ширше розвивати критику і самокритику в науковій роботі". У цій статті читаємо: „Великий вождь народів И. В. Сталін у своїй геніяльній праці „Марксизм і питання мовознавства" з граничною ясністю визначив роль большевицького методу критики для розвитку науки. „Загально визнано, — учить товариш Сталін, — що ніяка наука не може розвиватися і робити успіхи без боротьби думок, без свободи критики".

Далі з „Радянської України" читаємо: „Блискучими зразками серйозної глибокої і принципіяльної критики, яка забезпечила сприятливі умови для дальшого розвитку науки, є проведені за вказівками Комуністичної партії і під її керівництвом дискусії з питань філософії, біології, фізіології, мовознавства, політичної економії. Саме в результаті цих дискусій був розгромлений аракчеєвський режим, що існував на ряді ділянок наукового фронту, восторжествувала передова наукова думка, подолавши те косне, відживаюче, реакційне в науці, що його з допомогою затиску критики намагалися зберігати й культивувати окремі вчені".

Так пишеться про „аракчеєвський режим" і про „боротьбу думок" та свободу критики у „Радянській Україні". Як бачимо, совєтські журналісти почали писати про це тільки після вказівок Сталіна і вживають вираз „аракчеєвський режим", посилаючись на Сталіна. Інакше вони не посміли б цього зробити і за викриття „аракчеєвського режиму" в совєтській дійсності їх би відразу схопили.

Виникає друге питання: А чим же пояснити, що Сталін вжив такого небезпечного виразу, як „аракчеєвський режим" у застосуванні до совєтської дійсности? Адже ж громадяни Совєтського Союзу добре знають, що аракчеєвський режим існує не лише в ряді наукових ділянок. Тінь Аракчеєва, цього символу затиску вільної думки і терору, падає з Кремля на увесь Совєтський Союз, на всю систему.

Ми не думаємо, щоб Сталін вжив такий вислів, як „Аракчеєвський режим" у розпалі свого красномовства. Він хотів таким способом прогнати від себе тінь Аракчеєва, яка його переслідувала. Це не він є творцем „аракчеєвського режиму", це не в його терористичній системі панує затиск критики і відсутність вільної боротьби думок. Це совєтські вчені і наукові робітники є диктаторами і творцями „аракчеєвського режиму". Сучасний Аракчеєв обвинувачує в терорі і затискові вільної думки свої жертви.

Гарні слова Сталіна, скеровані проти аракчеєвщини на окремих ділянках наукового фронту і його повчання, що „ніяка наука не може розвиватися без боротьби думок і без свободи критики" служили для нього прикриттям і маскуванням сталінського режиму. Ці слова мали творити хочби ілюзію того що в Совєтському Союзі можлива вільна боротьба думок і свобода критики.

Як же воно є в дійсності? Про цю дійсність у згаданій статті, яка поміщена в „Радянській Україні", читаємо таке: „Не в усіх ще науково-дослідних закладах і навіть не в усіх галузях науки критика і самокритика займає належне їй місце, не скрізь ще розвивається боротьба думок, як основа наукового проґресу. Ще можна, на жаль, навести чимало прикладів, коли окремі вчені і навіть групи вчених всіляко уникають критики . . ." Далі автор статті називає установи, де совєтські вчені уникають критики і між іншим пише: „Немає критики і самокритики також в інституті гідробіології Академії Наук УРСР. Наукові співробітники інституту з незрозумілих причин бояться виступати з критикою особливо на адресу керівництва інститут".

Ми цілком розуміємо автора статті, чому він пише, що наукові робітники бояться критики і самокритики з „незрозумілих причин". Причини ці цілком зрозумілі кожному і він сам не пише про ці причини тільки тому, що така є „свобода" критики у Совєтському Союзі. Боязнь вільної думки є лише тому, що існує аракчеєвський режим в усій системі і Аракчеєв сидить десь трішки вище.

Наслідки „аракчеєвського режиму" трудно зважити і обчислити. Навіть у „Радянській Україні" про це пишеться так: „В результаті відсутности боротьби думок інститут не став керівним центром гідробіологічної науки на Україні". „Інститут української літератури та інститут філософії за останні роки по суті ще не дали серйозних наукових робіт у своїй галузі".

Такі є наслідки „аракчеєвського режиму" не лише в ділянці наук. Терор під маскою критики і самокритики сковує творчу думку і самодіяльність населення, прирікаючи його на сліпий послух і злидні. Зловіща тінь сучасного Аракчеєва падає з Кремля на всю країну і викликає страх і одне лише запитання: Як довго ще так буде?

Американська революція, а не совєтська

Вістка про зниження цін на харчові продукти в Совєтському Союзі пригадує на одну з найпомітніших іроній, а саме, що найбільша революція нашої доби відбулася не в Росії, а в Злучених Державах. Економічні, суспільні й політичні пристосування, які принесли глибокі переміни в Америці, припали саме на час Иосипа Сталіна. Про це подає „Шікаґо Сон Таймс" цікаві спостереження. Ось вони:

Наша система демократичного капіталізму вийшла в повнім світлі саме тоді, коли Сталін намагався накинути, а вкінці таки скасував непридатну, перестарілу і безнадійну теорію Карла Маркса. Не зважаючи на те, Сталін дальше торочив, що він придержується засад Маркса, а його наступник, Маленков, далі запевняє, що Росія таки дійде до цілей, проголошених Марксом. Тільки осторожний Маленков тих цілей не згадує.

Поза кордонами Росії совєтські знавці тої думки, що сам Маленков добачує повну невдачу марксівської теорії, яка ніколи не мала виглядів на успіх. Одначе про це не говориться. Зате годі не добачувати, що Сталін осягнув що інше, а саме переміну суто селянської країни на промислову. Але яким велетенським коштом він до цього дійшов! Це ж був беззастережний визиск народних мас, створення найбільшої неволі, яку загалом знає людство, зганяння докупи людей наче овець по концентраційних таборах і мордування їх тисячами. Таким способом Сталін не осягнув одноклясовости, як це проповідував, а навпаки, створив нові кляси визискувачів у державній промисловості, що поросли в небувалу силу. Так само мається справа з визволенням народів, яке в Совєтах цілком не існує.

Якщоб порівняти ці „осяги" Совєтів з осягами в Злучених Державах, то можна сказати, що американська система куди більше була зближена до засади безклясової суспільности, заки ще Сталін посягнув по владу тому 29 років. Від того часу пішов в Америці ще дальший поступ в тому напрямі. Упродовж останнього чвертьсторіччя ми перебороли велику депресію і другу світову війну; ми знесли великі різниці між прибутками високо платних працівників — підприємців і найнижчими заробітками найпростіших робітників. Ця різниця зменшена на 70 відсотків головно тим, що піднеслася життєва стопа найнижче платних робітників.

Про цю справу пише ще Пітер Друкер в журналі „Ди Комонвіл" таке: „Злучені Держави це країна, в якій рівність прибутків і рівність нагоди для поправи відносин майже близькі здійснення саме тоді, коли в совєтській Росії прийшло мабуть до більшої промислової нерівности в прибутках ніж в якій-небудь іншій країні".

Тут треба ствердити, що американські осяги в матеріяльній ділянці ближчі мрій Маркса ніж осяги яких набули інші країни. Це сталося в віці машини, яка причинилася до зматеріялізування життя, одначе й духові цінності в Америці не залишилися позаду.

За словами Друкера, у нас тепер моральне громадянство в системі демократичного капіталізму, в якій признається засаду, що те, що робиться в інтересі одиниці, служить теж для добра країни. В Совєтах йде в протилежнім напрямі: Там інтерес одиниці знехтований цілком в користь держави, а держава це кремлівська кліка. Одиниця в Совєтах існує тільки в фізичному розумінні. В духовім чи збірнім її нема. Це тільки якась маса, яка мусить вдоволитися таким ласкавим „указом" Маленкова і товаришів, як зниження ціни харчів на 10 відсотків, хоч на фунт масла совєтський робітник мусить працювати чотири години ще й після зниження ціни. В капіталістичней Америці коштує фунт масла тепер 60 центів, що рівняється пересічному півгодинному заробіткові найнижче платного робітника і то в тою час, коли Америка вивозить м[illegible] у всі країни світу як допомогу зубожілим совєтською аґресією країнам.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

Числа, що можуть врятувати ваше життя

Інформаційний відділ убезпеченевої компанії „Подорожні" в Гартфорді видав свою річну брошурку про те, скільки минулого, 1952 року в ЗДА людей згинуло від автомобілевих випадків, а скільки було поранених. Ця книжечка називається „Хто... Я?", і з її змістом повинен запізнатися кожний, хто їде автом, а також і ті, що наражені на випадки від моторового руху на вулицях міст.

Автори брошурки підкреслюють той факт, що зараз після війни, в 1946-1949 роках, зменшувалося число випадків від моторового руху в Америці. Але вже від 1950 року число катастроф збільшується, бо 1950 року від авт згинуло 37,100 осіб, а минулого, 1952 р., це число збільшилося на 500 осіб, бо в автових катастрофах згинуло 37,600 осіб. Подібне збільшення бачимо і в числах про ті катастрофи, які не закінчилися смертельними випадками. 1951 р. таких випадків було 1,962,000, а 1952 року аж 2,090,000.

Коли б хтось міг порахувати, яку шкоду народній господарці приносять ці випадки, і скільки нещастя спричинюють вони мільйонам родин, яких члени були учасниками цих катастроф, то напевно кожний зжахнувся б від цієї статистики. Та статистика цієї книжечки не подає цих обчислень. Зате вона підкреслює ту обставину, що автові катастрофи могли б бути далеко менші, коли б автові водії більше вважали на шляхах та не спішилися, деколи, до своєї власної смерти. Бо найбільший відсоток катастроф виникає тому, що люди їздять зашвидко, 46,8% смертельних випадків і 38,7% покалічення були спричинені швидкою їздою. 19,2% випадків смерти спричинила їзда неправильною частиною шляху. 12,4% смертельних випадків були тому, що автові водії їхали необачно.

Та часом катастрофи виникають без вини шоферів, бо їх спричинюють самі пішоходці. Найбільша провина пішоходців у тому, що вони переходять вулицю між бльоками, а не при кінці бльоків, і тому аж 37,1% смертельних випадків було під час цього неправильного переходу вулиці. Багато смертельних випадків буває й тому, що люди ходять автострадами, які призначені тільки для авт. 9,4% людей згинули тому, що йшли позаду авт, які стояли на вулиці. Багато дітей стали жертвою катастрофи, бо пробували бавитися на вулиці.

Хоч аж 24,5% смертельних катастроф спричинили молоді шофери, то все ж таки найбільший відсоток дають старші люди у віці від 25 до 64 року життя, з чого видно, що найбільшою причиною автових катастроф є людська необачність. А що так воно в дійсності, про це переконує нас і та обставина, що найбільше нещасливих випадків буває під час гарної погоди (81,1%), бо під час мряки і дощу нещасливих смертельних випадків було тільки 1,7%, зглядно 14,8%. Також найбільший відсоток нещасливих випадків був на сухих дорогах, бо аж 75,6%, а на мокрих тільки 19,6%. Досвідчені водії з досвідом понад один рік їзди спричинили 98,5% нещасливих випадків, а початківці решту. Добрі авта були причиною катастрофи в 96,4%, а авта з різними браками в решті катастроф.

Кажуть, що коли б люди частіше ходили на цвинтар і думали про смерть, то вони були б моральніші. Можна також твердити, що як би і ті, що їздять автами і ті, що ходять пішки, думали про ті високі числа автових катастроф, то напевно було б далеко менше нещасливих випадків на вулицях наших міст та на наших автострадах.

Андрій Яковлів

НА ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

(Уривки з моїх „Спомннів" за 1918-1919 рр.)

(1)

Після заключення мирового договору в Бересті Литовському 7. II. 1918 р. Німеччина та її союзники прислали до Києва дипломатичних представників: Німеччина — амбасадора, барона фон Мумма; Австро-Угорщина — посла, графа Форгача; Болгарія — посла, проф. Шиманова; Туреччина — посла Ахмед-Мухтар-Бея. Отже й УНР мала вислати до цих держав своїх дипломатичних представників. Рада міністрів, спільно з Президією Ц.Р., іменувала перших дипломатичних представників УНР: до Німеччини — О. Севрюка, до Туреччини — М. Левицького, до Болгарії (пізніше, вже за гетьмана) — О. Шульгина, а до Австро-Угорщини — мене. Для мене це наименування було цілком несподіване. Одного дня закликав мене Голова Ц.Р., М. Грушевський, та повідомив, що на його пропозицію Рада міністрів наименувала мене послом до Австро-Угорщини.

Я рішуче відмовлявся, посилаючись на те, що крім теоретичного знання міжнародного права не маю поняття про практику дипломатичної служби, не маю здібностей і нахилу до дипломатії, та, крім того, не знаю чужих мов настільки, щоб обходитись без перекладача. М. Грушевський, сміючись, почав мене переконувати, що, мовляв, дипломати не родяться дипломатами, а утворюються практикою життя, що я маю перевагу перед іншими вже тому, що знаю теоретично міжнародне право, що я — правник та ще й адвокат. Цього аж досить, щоб розпочати кар'єру дипломата. Що ж до мов, то я, певно, вчив якусь чужу мову? Я відповів, що вчив французьку мову, але багато дечого призабув, не маючи практики; почав був вчити німецьку мову, але покинув, хоч, студіюючи на університеті в Дорпаті, навчився слів і фраз „домашнього обходу". Грушевський зазначив, що цього на перший час цілком вистачить, а потім буде час придбати більше знання. Тому він настоює, щоб я не відмовлявся й прийняв призначення.

Кінчилась розмова на тому, що я випросив собі часу на обміркування такої несподіваної пропозиції. „Міркуйте, але не довго, бо державний інтерес вимагає, щоб наш посом якнайшвидше був у Відні та подбав про ратифікацію Австрією мирового договору. Почуваю, додав, що у Відні будуть навмисно відкладати цей акт".

З цими словами відпустив мене М. Грушевський. Коли я приніс додому цю новину, то вона так само вразила всіх, як щось цілком несподіване, що може в основі змінити наше родинне життя. Довго я з родиною радився і, нарешті, вирішив, що „попробувати дипломатичної служби" можна, але коли вона виявиться для мене тяжкою або неуспішною, то я завжди можу димісіонувати та вернутися до Києва. Тому виїду до Відня сам, а там видно буде. Цю відповідь поніс я на другий день М. Грушевському, попередивши, що приймаю призначення тимчасово, на пробу. Він погодився і під час довгої розмови дав мені багато цінних практичних порад. Між іншим порадив зараз же по приїзді до Відня познайомитись з послами: Євгеном Петрушевичем, що був головою клюбу українських послів в парляменті, є послом К. Левицьким та з міністром здоров'я, проф. І. Горбачевським. Потім я відвідав тодішнього голову Ради міністрів, Голубовича. Офіційні візити закінчив візитою до Австро-Угорського посла, графа Форгача. Прийняв він мене дуже ввічливо. Розмову вели при допомозі перекладача його, українця, старшини австрійської армії. Форгач вже знав про моє призначення і навіть про мою біографію, оповів мені, що його уряд вже повідомлений про моє призначення, та обіцяв повідомити Відень про день мого приїзду, щоб мене зустріли та заопікувались мною. Через два дні Форгач віддав мені візиту. Виявилось, що він трохи балакає по-російському і майже все розуміє, так що ми не потребували перекладача. За два дні перед від'їздом я захворів на ішіяс в правій нозі, ледве ходив. Так з хворою ногою й виїхав я 21 квітня 1918 р. до Відня. Дали мені окремий вагон 2-ї кляси, де я й розмістився з своїми трьома урядовцями, що взяв з собою. Цим же потягом виїхав до Львова в якихсь літературних справах Дм. Дорошенко, якого я запросив до свого вагону. На кордоні в Підволочиськах пересіли в австрійський потяг, переповнений пасажирами. Їхати було вже не так вигідно, надто з хворою ногою. Якось таки доїхали до Львова. Там треба було чекати потягу на Відень кілька годин. Дм. Дорошенко, кидаючи потяг, кликав мене відвідати Львів. З трудом, напрягаючи сили, вийшов я на двірець і побачив, що з хворою ногою не зможу добратися до міста та зробити візити. Потім дехто з наших львівських діячів докоряв мені, що я, переїждаючи через Львів, нідокого не завітав. Я й сам дуже шкодував, але ж хвороба перешкодила.

Нарешті, пізно у вечорі, 23 квітня приїхав я до Відня. Граф Форґач обіцяв, що мене зустрінуть у Відні та замовлять готель. Але на двірці нікого не було, може тому, що наш потяг спізнився, й ми мусіли спинитися в близькому до двірця малому готелі. Всі були дуже стомлені довгою дорогою й, трохи перекусивши, вже збирались спати, коли хтось застукав у двері і до нас увійшов старий професор Степан Смаль-Стоцький в австрійській уніформі сотника (був мобілізований) в супроводі ще одного галичанина, теж в уніформі. Тоді я вперше запізнався з ним. Він добре вилаяв австрійське міністерство закордонних справ за неуважність до першого посла УНР, та обіцяв на ранок найняти для посольства кращий готель в центрі міста.

(Продовження буде).

П'ять мільйонів осіб дістало допомогу Соціяльного Забезпечення

Пані Долорес Плаа, 23-річна вдова з Сан Рафаєля, Каліфорнія, у грудні була п'яти мільйоновою з черги особою, що одержала місячну виплату соціяльного забезпечення. Її діти, Ларрі, Джемс, 4, і Мішель Марі, 1, були в числі 865,000 інших дітей, що дістають регулярну місячну забезпечувальну допомогу.

Чоловік пані Плаа, Джемс П. Плаа, 30, телефонний механік, помер 17 листопада. Він працював у Пасіфік Телефон і Телеграф Кампані, а під час Другої Світової війни був радистом першої кляси в американському фльоті.

Його родина діставатиме соціяльного забезпечення — 168 дол. 90 ц. щомісяця — 63 дол. 30 ц. для пані Плаа і 52 дол. 80 ц. для кожної дитини. Загалом, загальна сума, призначена для дітей, становить 20,038 дол. до того часу, поки Мішель Марі, молодша, досягне вісімнадцятиліття. Залежно від того, скільки років вона проживе і чи одружиться вдруге, пані Плаа може одержати від 12,000 до 20,000 долярів.

Ця допомога соціяльного забезпечення, базована на внесках зроблених роботодавцями пана Плаа, дасть змогу молодій вдові утримувати родину і присвятити весь свій час своїм малим дітям.

З п'ятьох мільйонів осіб, що дістали регулярну допомогу соціяльного забезпечення, біля 1,200,000 були молодші, ніж 65 років. Деякі як ось родина покійного п. Плаа — утриманцями померлого робітника. Інші були утриманцями робітників, що мали понад 65 років.

Біля 3,800,000 осіб понад 65 років дістали старече забезпечення. Більшість з них були робітники, що вже перестали працювати, але деякі досягнули вже 75 років і мають право на пенсію, хоч і продовжують далі працювати. Інші особи понад 65 років, що дістають місячну пенсію, є чоловіки та жінки робітників, що вийшли на пенсію, або батьки, вдови чи вдов:ці тих, що померли.

Ті, що живуть в Джерзі Сити, Ню Джерзі, і хочуть мати інформації про виплату старечих пенсій і допомоги соціяльного забезпечення, повинні звернутися до відділу соціяльного забезпечення (Social Security Administration) на таку адресу:

Mr. William J. Arnold,
840 Bergen Ave., Jersey City
N. J.

В інших містах треба відноситись до місцевих відділів соціяльного забезпечення.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бейон, Н. Дж.

Громада вшанувала пам'ять Шевченка

Заходом грек.-кат. парафії в Бейон, українське громадянство вшанувало пам'ять великого Поета. Святочні збори відбулися дня 22 березня в парафіяльній залі. Гарно прибрана й вщерть виповнена заля свідчить про ідейну свідомість цієї громади. Місцевий парох о. Маланюк вступним словом відкрив Святочні сходини й коротко з'ясував чому для на така дорога й невмируща постать великого Генія-поета Т. Шевченка.

Малий, але добре зорганізований хор під дириґентурою п. Євгена Крука, в супроводі піяністки п. О. Дмитрів, відспівав „Заповіт", „Чому мені тяжко", „Сонце заходить" та „Ою у саду саду". Кожна з пісень була прийнята бурхливими оплесками присутніх.

З не меншим захопленням привітали присутні молодого бандуриста П. Юркевича, який умілою своєю піснею і музикою переніс хвилево присутніх душею в рідний край на широкі степи.

Пластунки О. Медвідь, Л. Герман і О. Кулик виконали рецитацію з поеми Т. Шевченка „Холодний Яр", „Три душі".

Святочний реферат відчитав п. В. Мочула, в якому коротко, але змістовно з'ясував творчість великого Генія, як борця за волю українського народу.

Під кінець віддали честь найменші, це діти місцевої школи, які виступили в спільній декламації.

Святочну програму закінчено національним гимном.

І. Б.

Бостон, Масс

Доповідь проф. Ю. Шерехи.

Українці на терені Бостону повинні бути горді, що маємо двох визначних українських науковців, які занимають професорські посади в одному з найславніших університетів, а саме в Гарвардському. Це професор Д. Чежевський і Ю. Шерех колись, в минулому, катедру слав'янської мови занимали москалі або поляки, а нашим науковцям важко було добитись бодай одного свого професора в цьому славному університеті, тепер багато дечого змінюється в нашу користь. При стрічі з нашими науковцями наш комітет, що був для цього зложений попросив проф. Ю. Шереха, чи не міг би він посвятити бодай одну годину для стрічі зі своїми земляками, міста Бостону, а притім дати доповідь наукову.

Проф. Шерех радо згодився, сказав хотяй немає часу, але для своїх земляків відмовитись не може, вибрав тему доповіді.

Дня 8 березня проф. Шерех виголосив у нас доповідь про творчість Уласа Самчука. Заля У. Н. Дому в Матепен була майже виповнена, хоч наші громадяни не привикли приходити на наукові лекції, але цим разом прийшли, щоби привітати свого науковця, котрий також мусів опустити свою Батьківщину і опинився разом з нами у вільній Америці.

Проф. Ю. Шерех привітав своїх земляків і попередив, на яку тему буде доповідь: про творчість Уласа Самчука, про працю нашого славного письменника, характеризуючи творчість Уласа Самчука та й саму особу письменника.

На кінець приявні ставили питання, на які дістали вдоволяючі відповіді. На внесок Стефана Сокаревича перевели збірку на допомогу нашому письменникові Уласові Самчукові. Збірка принесла около тридцять долярів, а гонорар, який комітет хотів дати для проф. Ю. Шереха, Шановний доповідач не прийняв, а просив переслати його для родини письменника Миколи Куліша, якого червоні кати замучили в Україні та родина якого знаходиться в Америці.

Микола Давискиба.

Український Академічний Вечір — заходами Студентства.

Дня 27 березня в привітній залі Міжнародного Студентського Осередку в Кембрідж, Масс. відбулася доповідь д-ра Ігора Шевченка про „Византійські впливи на українську культуру". Молодий референт — знаний український византиніст, відомий своєю статтею в „Енциклопедії Українознавства". Д-р Шевченко, подавши коротку хронологію українсько - византійських зв'язків, низкою влучних прикладів доказував глибокию вплив Византії на українську культуру. Не тільки Свята Софія, але і Холмський Собор побудовані византійськими архітектами. Мало того, таке нібито чисто - українське слово „макітра" византійського походження. Ще в 16-17 вв. прихильники і противники Берестейської Унії, як напр. Мелетій Смотрицький та Іван їх полеміках натяків, яких годі було зрозуміти, не знаючи византійської вимови греки. Закінчив свою доповідь д-р Шевченко словами: „Мало українців здають собі з того справу, що барви нашого національного прапору типово византійські, а наша гарна пісня „Многая літа" — це гимн, який колись лунав в палатах імператорів Царгороду". В слідуючій дискусії о. д-р Рудницький звернув увагу на великі впливи Заходу і під час Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Слухачі висловили побажання, щоби таких доповідей було більше.

Цей академічний вечір відбувся заходами новооснованого, станового українсько-американського студентського гуртка в Бостоні. Метою гуртка є поглибити співпрацю між старою і новою іміґраціями, як також нав'язати контакт зі студентами інших національностей. Гурток буде представлений на загально - американськомму конґресі українського студентства в Ню Йорку 10—12-го квітня ц. р.

Присутній.

Нюарк, Н. Дж.

Українська шкільна дітвора в поклоні Т. Шевченкові.

Цим разом летючками-програмками звідомляла місцева Рідна Школа св. Івана Хрестителя (в якій досі навчання релігії в англ. мові) про влаштування нею Шевченківського Концерту в дні 1. III. 1953 р. в залі укр. Централі. Перш за все негарно вражала приявних на залі зовсім неприбрана сцена, на якій виднів маленький портрет Поета без жадної стрічки, квітки чи рушника. З одної лише сторони сцени стояв амер. прапор, а задня стіна сцени представляла ліс зимою. Це був наглядний доказ малої дбайливости з боку учит. збору згад. школи, який недобачував виховної сторінки у належному влаштуванні сцени для дитячого свята. Лише трохи доброї волі, а можна було й знайти відповідну кулісу, портрет поета прибрати і укр. прапор біля сцени поставити. Сам Концерт-Свято почалось відчитаною із зшитка промовою учня школи. Краще було учителеві укр. мови самому виголосити популярну доповідь про Шевченка, яку вислухали б і зрозуміли б учні школи і старші учасники. Бездоганно відспівав хор учнів (иць) школи (около 50) під керівництвом проф. В. Тритяка: „Заповіт", „Думи мої" і „Учітеся брати мої". Відносно дальших точок програми Свята заслуговують на вирізнення і признання: скрипкове сольо учня П. Городиського, фортепіянові соля учениць: Д. Заболоцької, Л. Качмар і Н. Загородної, гарно виголошені деклямації з поем Т. Шевченка учнями (ученицями) І. Зятиком, З. Качмар, М. Ковблянською і У. Ковальською. Кінцевою точкою програми був квартет: 3 скрипки і фортепіян в руках проф. Полевського. Вже зовсім не підходив на це Свято „також моряка", який зовсім можна було пропустити. Жалко, що не всі учні школи були приявні на Святі і родичі чомусь цим разом не дописали.

Святочна Академія для вшанування пам'яті Т. Шевченка.

В дні 15. III. 1953 р. відбулась заходом місц. УЦК Святочна Академія в роковини Т. Шевченка у великій залі укр. Централі в Нюарку. Того ж дня відправив о. Щадинський в місц. УАПЦеркві поминальне Богослуження за душу Поета. Хоч цілий день падав безперервний дощ, та всеж таки на Святі з'явилась чисельна громада. Гарно декорована сцена, з великим портретом Поета, з датами його народження і смерти, а побіч алегорична могила поета під Каневом, роботи п. П. Войновського, робили помітне враження на учасників Свята, яке почалось амер. гимном. Опісля міш. хор ООЧСУ під управою п. Р. Набережного гарно відспівав „Заповіт" — укладу К. Стеценка, а в дальшій частині програми дві пісні „Сонце заходить", — Роздольського і „Учітеся брати мої" — Д. Котка. Д-р К. Кисілевський виголосив гарну формою і змістом свят. доповідь. Пані Г. Зятик опер. співачка, своїм милозвучним мецосопраном відспівала: „Хустину" М. Лисенка і „Калину", Я. Заремби, а на домагання учасників відспівала ще одну пісню як наддаток. Гарно і доброю дикцією рецитувала п. І. Кононів поему Т. Шевченка: „Суботів". Першу частину програми Свята закінчив своїм вдалим виступом чол. хор „Трембіта" під управою проф. В. Тритяка двома добре виконаними піснями: „Садок вишневий", укладу А. Гнатишина і „Огні горять", укладу І. Воробкевича - С. Людкевича, зі сольом тенор. З. Гука.

По перерві учні курсу Українознавства під управою проф. Д-р К. Кисілевського відограли сценку у 3-ох відслонах, виконавши деякі фрагменти з життя Поета, при чому виголошували деклямації з поем Т. Шевченка. Ця сценка викликала живе заінтересування у численно зібраної на залі нашої шкільної молоді. Українським національним гимном закінчено Свято.

Пасейк, Н. Дж.

Праця Відділу УКК

В квітні минулого року відділ УКК в Пасейку вступив в другий рік своєї праці на терені Пасейку й околиці. Нова екзекутива розпочинала свою працю з певним досвідом попереднього року, тим більше, що велика частина нової управи залишилася та сама. Як додатнє явище в житті відділу УКК — Пасейк належить відмітити це, що філія УКК потрапила об'єднати до спільної праці всі місцеві товариства й організації так, що можна сміливо сказати, що поза УКК не залишилася ні одна організація. В склад УКК увійшли отже: СУМА, ООЧСУ, Пласт, Т-во Сприяння УНР, ОДУМ, ОДВУ, Відділ УНС, „Провидіння", „Самопоміч", Товариський Клюб ім. Т. Шевченка, Народний Дім і представники обидвох українських Церков — православної і католицької.

По активності деяких організацій, як рівнож по складі самої екзекутиви, можна було сподіватися, що громадянство Пасейку розвине в рямцях УКК широку політичну й культурно-освітню працю.

Для пожвавлення праці створено при УКК два комітети, один для культурно-освітньої праці, другий т. зв. фінансовий комітет для збирання серед численної української громади національного датку. Так один як і другий комітет мали перед собою широке поле до попису. Обидва комітети, в склад якого увійшли по одному представникові з усіх організацій, приступили негайно до розплянування праці, але мимо широких і далекойдучих плянів перші чотири місяці, себто від травня до серпня перейшли на повному безладді. Це можна однак частинно виправдати гарячими літніми місяцями, коли майже скрізь зупиняється культурно - освітнє життя. Культурно - освітню працю започаткувало щойно створення мішаного хору у місяці вересні. На дириґента хору запрошено п. проф. Тритяка з Нюарку. Від оснування хору, себто від перших днів вересня, проби хору відбуваються кожного тижня.

В ділянці культурно - освітньої праці улаштував відділ УКК святочні сходини для вшанування роковин 1 Листопада. На сходини запрошено з Централі п. Юліяна Ревая, який дав дуже інтересний доклад про „Вплив 1 листопада на пробудження Закарпаття" — Крім цього на цих сходинах виступив із цікавими спогадами один з учасників листопадових днів.

Другою імпрезою було свято УПА, про яке вже був дуже широкий звіт в українській пресі. Хочемо тільки зазначити, що на святі УПА виступив перший раз місцевий мішаний хор.

Останньою імпрезою з лянки святкування національних річниць було свято 22-го січня, яке відбулося в неділю 1 лютого ц. р. Треба справедливо зазначити, що це одно з найкращих свят української громади Пасейк в останніх чотирьох роках, тим більше, коли візьмемо під увагу, що крім одного виступу бандуристів пп. Левицького і Юркевича на цілість програми складалися точки дані виключно власними силами.

Свято почалося амер гимном, який відспівала п. Ковальська Євгенія при акомпаніяменті фортепіяну. Опісля слідувала промова, яку виголосив культурно-освітній референт. Нав'язуючи до державних актів 22 січня 1918 і 1919 років промовець зручно перейшов до сучасного положення нашої Батьківщини і до важливости проблеми України в міжнародній політиці. Опісля деклямації „Молитва" виголошеної з великим чуттям панею Крипчанівською, слідували рецитація й інсценізація у виконанні місцевого Пласту, як рівнож діточий музичний квартет. Виступ бандуристів і місцевого мішаного хору заповнювало мистецьку сторінку свята.

Коли йде про чисельний склад хору, то він дуже малий. Не хочеться прямо вірити, що Пасейк не може поставити більшого числа співаків. Серед такої численної громади, як Пасейк, добрі голоси напевно знайдуться. Взагалі в хорі впадає в очі брак молоді, яка більше, як старше громадянство повинна поцікавитися своїм рідним хоровим мистецтвом, і то так недавно прибулих, як і вже тут народжена. Справа сильного хору повинна лежати на сумлінні молодечих організацій як СУМА — Пласт — ОДУМ.

Здавалося, що при загальному приступленні до УКК всіх місцевих організацій, ніщо не стоятиме на перешкоді як найширшому розвиткові громадського життя Пасейку. На жаль, так тільки здавалося. Від самого початку екзекутива УКК натрапляє на певні перешкоди і то з боку тих же самих організацій, які увійшли в склад відділу, зокрема місцевого осередку СУМА. Згадуємо про це не тому, щоб докорити його членам, але щоб в першу чергу звернути увагу його проводові на неправильний ним вибраний шлях.

Це відноситься також хоч в меншій мірі і в дещо іншому насвітленні до другої молодечої організації ОДУМ. Як з боку СУМА, так і з боку ОДУМ не помічаємо майже ніякої участи членів цієї організації в хорі.

Головну причину цього явища бачимо в браку почуття спільних національних інтересів і певний брак довіря. Взагалі, коли йде про якесь співжиття на загально - громадському полі, то можна сміливо сказати, що нема ніякого.

І тут ще покутує Збруч і тут ще є дальше два віровизнання і тут ще грішить поняття старої і нової еміґрації.

Ми однак маємо все ж таки надію, що цей пасивний стан деяких організацій не довго вже потриває.

Але, коли в ділянці культ.-освітн. екзекутива чи культ.-осв. комітет проявляє все ж таки якусь діяльність, то ця ж сама екзекутива показується зовсім мертвою у фінансовому секторі. Справді існує фінансовий комітет, якому в першу чергу повинно лежати на серці праця, для якої був він покликаний, але сам факт створення такого комітету не звільняє ще екзекутиви від обов'язку вглядання в працю комітету. Обов'язує це екзекутиву тим більше, коли комітет нею покликаний проявляє слабу рухливість, або взагалі жадну. Наслідки цього дається відчути на складанні національного датку. Досвід вже виказав, що багато людей заплатило б цей даток, якщо б збірщик прийшов до них. З цим фактом мусять числитися усі відділи УКК, між ними теж відділ у Пасейку.

Коли говориться тут про чиюсь вину чи недомагання в праці УКК, то безперечно головна причина лежить по боці президії, чи навіть цілої екзекутиви.

Виною екзекутиви є між іншим, що до сьогодні немає в Пасейку одної більшої загальної української бібліотеки з окремим відділом англомовних книжок про Україну. Організацією такої бібліотеки повинен в першу чергу зайнятися УКК. Правда, улаштування такої бібліотеки є получене з деякими коштами, але при добрій волі ці труднощі дається легко перемогти.

Недомагання є в Управі Відділу УКК, це правда, але це саме відноситься і до широких кругів громадянства, щоб воно отряслося з пасивного стану, та своєю заінтересованістю і жертвенністю не утруднювало проводові УКК і так трудних завдань. Громадянство повинно теж зрозуміти, що Філії УКК не працюють для своєї приємности. Заінтересування широких верств громадянства працею УКК, як рівнож зрозуміння тих важливих завдань, які стають перед ним, буде великим поштовхом для багатьох осіб з проводу, а тоді можемо сподіватися, що зникне багато недотягнень в нашому громадському житті.

Лев Дуда

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА "СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

За час від 2 березня до 9 квітня 1903.

Касовий звіт У. Н. С. за місяць лютий.

194 відділи У. Н. С. вплатили членських вкладок на суму $2,270.16. Готівка з перенесення $14,442.77 — раом прибутки в лютім $16,712.93. — Розхід у місяці лютім $3,448.58. Готівка з кінцем лютого $13,264.40. Позички $2,180.09. Загальний стан каси $15,444.49. — А. Шаршонь, касієр, Ник. Підгорецький, контролор, С. Ядловський, секретар.

Справи церковні.

о. Д. Добротвір перенісся з МекКіспорт, Па. до Трой, Н. Й., а о. В. Нижанковський з Гренвіл, Н. Й. до МекКіспорт, Па. Та переміна священиків наступила за згодою Ради Духовної, о Д. Добротвора представив місцевій громаді в Трой, Н. Й. о. П. Тимкевич з Йонкерс, Н. Й., а о. В. Нижанковського о. Стефанович з Пітсбург, Па. — Всі галицькі священики відправили поминальне Богослуження за душу бл. п. о. А. Бончевського. Повідомляється всі церковні громади, що бажають священика до великодної сповіди, щоб дали знати Духовній Раді, а звідти вишлють сповідника. — За Духовну Раду Р. Ц. Г.: о. Іван Констанкевич, голова, о. Ст. Макар, секретар.

Згоріла церква в Олд Фордж.

Православна церква в Олд Фордж, Па. згоріла минулого тижня разом з мешканням для священика. Вогонь повстав в церкві з невідомої причини, і так швидко поширився, що не було часу щось врятувати, заки прибула пожежна сторожа. Винесено тільки кілька образів і дорожчих речей, решта все згоріло. Сусідні доми й будинки врятовано.

Місцеві вісті.

Ансонійська громада почала будову мешкання для священика. В касі є 1,300 долярів, але це замало й тому збирають позички від парафіян. До тої парафії належать ще місцевости Вотербері й Дербі. Всі вони разом склали впродовж тижня позичок на суму $2,070, а $920 обіцяли скласти. — Шов! Театральна трупа Гут і Рейнолдс в Оливфанті, під керівництвом українця Островського улаштовує в днях 25—27 березня в Опера Гавс прегарні представлення. Вступ тільки десять центів. Виступає европейський актор Маколм Гут і акторка Дорота Рейнолдс. — Перше театральне представлення улаштовує українське тов. „Зоря" в Ню Йорку 2 травня в Проґресс Асемблі при 30 Евеню А. Буде відограна штука: „Правда все горою!"

КОСТЬ ЛИЧКОВСЬКИЙ

Коли прочитав я недавно оповістку, що в Німеччині в таборі залишенців помер Кость Личковський, зробилося мені жаль як по кімсь найріднішім. Пам'яті його — замість грудки землі на далеку могилу — посвячую цей подиктований серцем спомин.

Не був він голосним політиком, діячем, революціонером — бодай в останніх роках; не думав про ніякі кар'єри ані почести; це був скромний українець, не на свято, а на будень, відданий працівник на громадському чи журналістичному полі.

Я пізнав його в 1946 р., коли він прийшов до Баварії з окруженого большевиками Берліну, але зблизився щойно в Мюнхені на терені „Української Трибуни", куди — правду сказати — загнала нас обох українська таборова чистка. Я мешкав тоді в Дахау в німецькім „дурхґанґсляґрі", а небіщик таки в приміщенні видавництва, тобто в день варив чай на електричній кухонці, а спав на поживченім в УСХС розкладанім ліжку. Але гумору при тому не тратив, хоч заробляв аж на три фунти масла в місяць. Всеж в порівнянні з німецькими платнями це була велитенська сума; впрочім ми не шукали хліба, тільки якогось притулку. Нормальна праця тоді ще не давала вдержання чужинцеві в Німеччині, але будучи на посаді, можна було бодай зареєструватися на поліції і одержати особистий документ, тобто „кенкарту", як мешканець (фіктивний само собою) українського гуртожитка на Фіріхшулс. З харчуванням було теж як Бог дав: переважно купувалося щось, що можна було дістати в крамниці без приділової карти, інколи їздилося на студентський обід на Фіріхшулс. Та найголовніше, що працювали „по фаху".

Отся спільна доля, а радше недоля, хоч нарікати ніяк не годилося, бо ми всі там гіршого надіялися при розпаді Німеччини, зблизила нас. Тоду в довгім і близькім співжитті пізнав я його як дуже щиру, витончену, висококультурну, при тому сучасну людину, зовсім відмінну від тих старших віком, що зчасом переважно живуть тільки минулим і власними споминами, а то й себе переживають. Мав, тільки одну неукраїнську хибу: не говорив про себе, про своє минуле. Правда, інколи сходила мова й на те, що колись бувало, але в такому випадку оповідав якісь приміри або анекдоти з поминенням власної особи. Таким чином, зовсім не з його уст. довідався я про його участь у визвольних змаганнях, про колишні становища, які займав, про редагування „Праці", врешті про громадську і культурно-освітню працю на Клепарові у Львові.

В „Українській Трибуні" мав небіщик зразу пост „до всього", тобто переважно носив скрипти до друкарні. Щойно зі зміною німецької валюти, а далі внаслідок скорочення персоналу обняв місце технічного персоналу часопису. Містив тоді в ньому фейлетони на злободенні теми. Десь в тому часі, коли після палатної революції часопис перейшов на тижневик, а згодом й перестав виходити (травень 1949) Кость Личковський одержав т. зв. статус ДП, тобто удержання тою добродійною організацією — в саму пору — і перейшов до табору в Піфтені. Там мав змогу дещо віддихнути, а відпочинку конечно потребував як старша вже людина і з підірваним здоров'ям.

Вкінці прийшла ліквідація ІРО, перекидання і ліквідація таборів, масовий виїзд людей на еміґрацію, в тому і його ж дітей — сина і дочки. Сам Кость Личковський зі згляду на вік і хворобу мусів лишитися з залишенцями — і лишився назавжди.

І. Чайковський.

ПОЖЕРТВИ НА КУПНО ПЛАСТОВОЇ ОСЕЛІ

(Список ч. 3. за час від 1. січня 1953 до 28. лютого 1953 р.)

Гартфорд, Конн. по $25: Р. і І. Скочдополь, М. Солук, Т. і Г. Баландюк; по $20: П. Гадзевич, Ю. і О. Жевко, В. і С. Кебуз, В. Мерещак; по $15. С. Бойко, В. Дутка; по $10: Р. Чубатий, О. Кузьма, С. Бойчук, В. Платош, М. Захаріясевич, Л. Логуш, Г. Красій, Л. Коваль; по $5: О. Червінська, А. Олексишин, Б. Козак, О. Вандера, Т. Вічковський, П. Дудка, В. Шподаручак, І. Держицький, М. Петрицький, В. Іванців; по $2: І. Шкірка, П. Платош.

Дітройт, Міш. Крайова Пластова Старшина $500;

Йонкерс, Н. Й. по $20: д-р Кіналь, д-р Чвартацький; по $10: С. Гель, П-ство Морози, П-ство Мудрі; по $5: П. Русинко, П. Пельович, М. Оліярчик, С. Коцибала, Г. Коцибала; Островський $3; по $2: С. Курило, д-р А. Клос, о. Клос, В. Кравець; І. Русинко $1.

Нюарк, Н. Дж. Кружок Пластприяту $200.

Ню Йорк, Н. Й. Пластова Станиця $755.50; по $50: А. Гелетій, Л. Івченко, З. і Е. Корчинські, М. Лепкалюк, д-р І. Макаревич, д-р Б. Филипчак; по $40: О. Качмарський, М. і М. Савицькі, А. Волосенко; по $30: І. і Н. Баранецькі, М. Карпевич, Р. Качмарський, О. Литвиненко, Р. Степаняк; по $25: М. Андрейко, І. Вазарко, М. Букосмський, В. Делькевич, Р. Гузар, д-р А. Якимів, Я. Ковалишин, Е. Курис, Г. Коренець, М. Купчик, І. Криницький, Г. Ляхович, д-р Мосора-Франкен, П. і І. Пясецькі, С. Стецик, О. Семчишин, П. Вербовський, Д. Витвицька, д-р В. Врецьона, М. Василик, С. Ховзун; по $20: В. Білик, К. Церкевич, Р. Гойдиш, І. і С. Головко, В. Колодій, Р. Микита, І. Птасюк, О. Райнерович, І. Тащук, д-р В. Возняк; по $15: М. Брунець, Я. Цігаш, Ф. Ганута, д-р В. Клюфас, М. Кузик, Р. і С. Карпінські, А. Москаленко, О. і Д. Нагірний, М. і О. Рабій, І. Савчинська, О. Шепарович, С. Шуган, В. Вишиваний, В. Хамула, В. Хомут; О. Мушкевич $12; по $10: О. Валабан, М. Белендюк, Хор „Боян", С. Бартко, П. Дармограй, В. Дуб, Р. Фенчинський, С. Івахів, Л. Ярош, Б. Коваль, Ю. Кисілевський, П. Кучма, Я. Клим, О. Крамарчук, І. Керод і Я. Кіцюк (разом), О. Кулинич, Г. Лучанко, О. Луцька, М. Лисогір, д-р Р. Лисяк, О. Маланчук, А. Чапельський, Е. Новицький, Ф. Оприск, Р. Підгородецький, В. Падох, М. Пежанський, А. Підвербецький, О. Павличенко, д-р В. Панасюк, М. Процик, М. Пастушенко, А. Ройовський, П. Созанський, В. Струсь, А. Савицький, М. Сєрант, І. Соневицький, П. Шуган, В. Врублевський, М. Заклинський, д-р Ярослав Макарушка, як неприйнятий гонорар від пані Повзанюк; по $5: Р. Авдиковський, о. Й. Атаманюк, о. Т. Атаманюк, А. Богачик, А. Цупа, І. Демків, Г. Дутка, П. Ференц, Р. Гной, П. Глют, І. Гасцька, В. Голюка, О. Гарасимяк, М. Івасишин, Д. і А. Івасютин, І. Івашків, Ю. Кушнір, Д. Коваль, Козак, І. Кучма, О. Куницький, С. Брідський, К. Лазечко, Л. Ленчук, В. Ленцик, В. і О. Милань, О. Михаць, Р. Николяк, Р. Олійник, П. Постолюк, З. Пастернак, М. Петриця, М. Пирський, В. Спільник, О. Сцібайло, І. Сливка, І. Сєрант, Ф. Шевченко, В. Возняк, І. Хома, М. Баран, В. Наум; по $3: М. Баранецький, А. Ганкевич, М. Мороз, І. Пасічний; по $2: Губіцький, М. Попик, М. Масник, І. Івашків, І. Масюк, М. Марків, Т. Ромашко; О. Гальчак $1.50; по $1: С. Кузів, Назарук, В. Піх, Сухоцька, Ю. Середюк, М. Ільків, С. Городецький і Д. Фітківський.

Пасейк, Н. Дж. Відділ „Провидіння" $25; по $10: М. Костко, Т. Кулик, А. Німилович; по $5: К. Третяк, В. Петришин.

Трентон, Н. Дж. Дохід з імпрези св. Миколая $50; В. Вергун $10; по $2: П. Пиж, І. Скрипчук, В. Петришин; по $1: М. Бойчук, Т. Лабка, О. Харків, І. Ганінчак, Н. Мрочко, А. Васильків, Л. Маркевич; М. Ломніцька 50 ц.

Филаделфія, Па. Пластова Станиця $400.

Разом від 12 жовтня 1952 до 28 лютого 1953 р. зібрано **$17,217.95.**

Дуже щиро дякуємо всім жертводавцям за зложені пожертви і просимо о дальшу піддержку при розбудові Оселі для приміщення 300 дітвори вчасі літніх таборів.

Пожертви просимо слати на адресу: В. Сушків, 208-210 Іст 6-та вул., Ню Йорк 3, Н. Й.

ЗА КОМІТЕТ КУПНА ПЛАСТОВОЇ ОСЕЛІ:
О. Клюфас (в. о. голови),
В. Сушків (фін. реф.),
М. Юзенів (писар).
(Ог.)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться у неділю, 12. квітня, у церковній залі в год. 1:30 по полудні. Проситься всіх членів прибути на збори. Контр. комісія дасть звіт за минулі 3 місяці. Рівнож просимо членів, щоб не забували про датток на Союзівку. — М. Сорохтей, пр.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. „Сокіл", від. 336, відбудуться в неділю, 12. квітня, о год. 1-ій по полудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на збори та вирівняти належні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляється, що місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 12. квітня о год. 1-ій по полуднів салі У. Н. Дому. 2255 W. 14th St. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах, бо є важні справи до обговорення. — Н. Задорецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.; Й. Марцінюк, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє, що місячні збори відбудуться о 2. год. по полудні 12. квітня в У. Н. Домі, 3161 Е. 93 вул. Касир буде збирати вкладки в церковній залі по другій Сл. Божій для вигоди тих, що мешкають на Савт Сайд. Просимо сплатити свою належитість на Союзівку. Це не велика сума, щоб її відкладати. — Г. Кукіз, гол.; Й. Стойка, рек. секр.; С. Кравець, кас.; Е. Вілецький, фін. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 12. квітня, о год. 12:30, в Союзовій салі при 845 N. Western Ave. Проситься членів прийти на час і виповнити свої залеглости. Суспендовані члени, як прийдуть і заплатять, будуть прийняті наново. — Г. Бобик, предс.; І. Малюк, кас.; М. Семків, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, відбудуться в неділю, 12. квітня, о год. 7. ввечорі, в галі парафіяльній, 158 Germain St. — М. Гнатик, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. квітня, точно о год. 4. по полудні, в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти свої вкладки. — Уряд. від.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. квітня, в У. Н. Домі, 4655 Мартін. Згідно з ухвалою минулих зборів, довгуючі члени якщо не вирівняють своїх довгів, будуть виключені з нашого відділу. Отож проситься довгуючих членів, щоби на зборах вирівняли свої довги. Члени, котрі не зможуть бути на зборах, можуть вирівняти свій довг в нашого фін. секр. С. Здан, 20486 Winston, Detroit 19, Mich. Тел. KE. 4-5740, або в касира І. Слупецький, 5701 Appoline, Dearborn. Тел. LU 1-7611. — Ю. Лелюх, предс.; С. Здан, фін. секр.; І. Слупецький, кас.; В. Зубар, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У.Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що збори, котрі мали відбутися в неділю ,12. квітня, відкладається на наступний місяць з причини Великодних Свят, одначе вкладки будемо відбирати в суботу, 11. квітня, від 6. год. ввечорі, а в неділю від 12. до 2. по полудні, в Народнім Домі при 4655 Martin & Michigan Ave. Ті члени, котрі мають платити, повинні конечно прийти і поплатити, бо вразі не заплачення наражуються на суспенду, а вразі слабости тратять право до допомоги. Рівнож старайтеся приєднувати нових членів. — В. Дідик, предс.; Т. Ґозиляк, кас.; П. Кізел, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Управа Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. квітня, в залі при церкві св. Володимира, 2238 W. Cortez St., о год. 12:30 в полудне. Просимо всіх членів взяти якнайчисленнішу участь і використати збори для вплати вкладок. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться 11. квітня о год. 8-ій ввечорі. Просимо всіх членів прийти і вирівняти залеглі вкладки. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

ПОХОРОН ВОЯКА З КОРЕЇ

ПЕТРО БІЛЕЦЬКИЙ, вояк з морської піхоти, поляг в боях на Кореї 1 лютого 1953 у 26 році життя. Перед вступленням до збройних сил Америки приїхав з скитальщини і замешкав під ч. 8210 19-та евеню в Бруклині, Н. Й., як незабутній сестрінок Марії й Лаврентія Топоркових, кузин Параскевії й Томи Сіпільчук, Анни й Володимира Кармазин і Наталки Сіпільчук. Тлінні останки перевезені з Кореї, лежать у похоронній каплиці Гелен Тишаска, 648 4-та евеня (між 18 і 19 вул. на Савт Бруклині) від середи 8 квітня, год. 10 ранку, до суботи 11 квітня, 9 год. ранку. Після того будуть перенесені до української катол. церкви св. Миколая при 256, 19 вул., звідки, після заупокійної Богослужби, будуть перевезені до родинного гробу на цвинтарі Мт. Олівет. До каплиці їхати з Мангетену підземкою BMT, потяг 4th Avenue Local, станути на зупинці Prospect Avenue.

Посмертна Згадка

ІВАН КУЛІШ, член від. 54 У. Н. Союзу, помер 27. березня 1953 по тяжкій недузі. Походив зі села Суми, Харківщина, Україна. Родився 1891 р. Вступив до Союзу в серпні 1950 р. Похорон відбувся 30. березня в Ню Гейвен, Конн. Покійний походив з відомої родини Кулішів і на рідних землях займав становище судді. Полишив в смутку жену, дочку і зятя з двома внуками. Уся родина є членами У. Н. Союзу. — В. Й. П.!

А. Маланчук, секр.

В третю річницю смерти бл. п.:

ОЛЕКСАНДРА ПАНЬЧАКА,

бувш. начальника Скарбового Уряду в Станиславові, відправиться в неділю, 12. квітня 1953 р., о годині 4-ій по полудні (по вечірні) в церкві св. О. Николая в Шікаґо

ПАНАХИДА

на котру запрошує рідню та знайомих **РОДИНА.**

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода"!

ТАРЗАН, ч. 3042. Короткий виклад справи.

„Звільни перше чоловіків, Мюзо", наказував Тарзан. „Жінок звільнимо пізніше. Вони були б у небезпеці, коли зачнеться боротьба".

„Тихо, Ківю!", шептала Мюза. „Тарзан від мавп і його приятель Мювіро Вазірі прийшли вас визволити!"

„Ти, Ківю, розумієшся на рушниці білих людей", продовжувала Мюза. Тепер ти мусиш воювати за свою волю".